

Warszawa, dnia 25 maja 2004 r.

KANCELARIA SENATU
BIURO LEGISLACYJNE

Opinia do ustawy
o zmianie ustawy – Prawo o notariacie

W dniu 14 maja 2004 r. Sejm uchwalił ustawę o zmianie ustawy – Prawo o notariacie. Ustawa w zmienianym art. 5 upoważnia Ministra Sprawiedliwości do wydania rozporządzenia wykonawczego, które będzie określać maksymalne stawki wynagrodzenia za czynności notarialne oraz maksymalne kwoty, o które może być zwiększone wynagrodzenie za dokonanie czynności notarialnych poza kancelarią notarialną. Nowelizacja ta została dokonana w związku z wydanym dnia 10 grudnia 2003 r. wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego, który stanowi, że dotychczasowy art. 5 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie oraz wydane na jego podstawie rozporządzenie z dnia 12 kwietnia 1991 r. w sprawie taksy notarialnej, są niezgodne z art. 92 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz, że przepisy te tracą moc z dniem 30 czerwca 2004 r.

Przedłożona Senatowi ustawa w art. 1 stanowi, że wynagrodzenie notariusza określone jest na podstawie umowy ze stronami czynności, nie może być jednak wyższe niż maksymalne stawki właściwe dla danej czynności określone w akcie wykonawczym do ustawy. W § 2 nadano rangę ustawową zasadzie, że wynagrodzenie nie obejmuje kosztów przejazdu i innych niezbędnych wydatków poniesionych przez notariusza w związku z dokonaniem czynności.

Najistotniejszy z wniesionych nowelizacją zmian to przepis art. 5 § 3, który zawiera upoważnienie dla Ministra Sprawiedliwości do określenia, w rozporządzeniu, maksymalnych stawek wynagrodzenia za czynności notarialne oraz maksymalnych kwot, o które może być zwiększone wynagrodzenie za dokonanie czynności notarialnych poza kancelarią notarialną. Ustawa przy tym zawiera szczegółowe i jasne wytyczne dla podmiotu uprawnionego, które stanowią, że określone rozporządzeniem maksymalne kwoty wynagrodzenia mają być stosowne do wartości przedmiotu i rodzaju czynności notarialnej, stopnia jej zawichości i nakładu pracy notariusza oraz uwzględniające interes społeczny gwarantujący należyty dostęp podmiotów obrotu cywilnoprawnego do czynności notarialnych.

Uwagi szczegółowe:

- 1) W art. 1 zmieniającym art. 5 ustawy – ustawodawca rezygnuje z posługiwania się pojęciem "taksa notarialna", co podkreślono wyraźnie w uzasadnieniu załączonym do projektu ustawy. Jednak zmiana taka nie została dokonana konsekwentnie i w efekcie art. 6 § 4 oraz art. 40 § 1 pkt 2 lit. a) ustawy – Prawo o notariacie nadal zawierają to właśnie usuwane wyrażenie.

W tym stanie rzeczy wskazane jest dodanie w art. 1 ustawy, zmieniającym przepisy ustawy – Prawo o notariacie, dwóch dodatkowych punktów uwzględniających powyższą uwagę.

Propozycja poprawki:

- w art. 1:

a) w zdaniu wstępnym po wyrazach "poz. 577)" dodaje się wyrazy "wprowadza się następujące zmiany:" oraz pozostałą treść oznacza się jako pkt 1,

b) dodaje się pkt 2 i 3 w brzmieniu:

"2) w art. 6 § 4 otrzymuje brzmienie:

"§ 4. Za stronę zwolnioną od ponoszenia wynagrodzenia za dokonaną czynność notarialną wynagrodzenie ponosi Skarb Państwa. Wynagrodzenie przyznaje notariuszowi, na jego wniosek, sąd, który wyznaczył notariusza, na podstawie rozporządzenia, o którym mowa w art. 5 § 3.";

3) w art. 40 w § 1 w pkt 2 lit. a otrzymuje brzmienie:

"a) stawek wynagrodzenia za czynności notarialne,".";

- 2) W art. 1, zmieniającym art. 5 § 2 ustawa stanowi, że "wynagrodzenie określone w § 1 nie obejmuje kosztów przejazdu i innych niezbędnych wydatków, poniesionych przez notariusza **w związku z dokonaniem czynności**". Przepis § 3 upoważnia ministra do określenia "maksymalnych stawek o których mowa w § 1 oraz maksymalnych kwot, o które może być zwiększone wynagrodzenie" ale tylko "za dokonanie czynności **poza kancelarią notarialną**". To oznacza, że pozostaje możliwość pobierania wynagrodzenia określanego na podstawie § 2 nie ograniczonego stawkami określonymi rozporządzeniem. Rozporządzenie będzie bowiem ograniczać tylko kwoty wynagrodzenia pobieranego za dokonanie czynności poza kancelarią, zaś § 2 daje możliwość określania dodatkowego wynagrodzenia za wszelkie koszty powstałe w związku z dokonaniem czynności.

Należy zatem rozważyć propozycję poniższej poprawki, która w sposób niewątpliwy połączy treść przepisów § 2 i 3.

Propozycja poprawki:

- w art. 1, w art. 5 w § 2 na końcu dodaje się wyrazy "notarialnych poza kancelarią notarialną".

Oprac. B. Mandyliś